

HALYOMORPHA HALYS (STÅL)

Zagrożenie dla roślin sadowniczych, warzyw i roślin ozdobnych w Polsce

A

B

Halyomorpha halys: A – osobnik dorosły na liściu morwy, B – nimfa na jabłku (fot. A - Ilya Mityushev, Department of Plant protection of the Russian Timiryazev State Agrarian University, Rosja; fot. B – Iris Bernardinelli - ERSA - Servizio fitosanitario - Friuli Venezia Giulia, Włochy; <https://gd.eppo.int>)

A

B

Uszkodzenia spowodowane przez *Halyomorpha halys*: A – zdeformowane gruszki, B – uszkodzone kolby kukurydzy (fot. A – dzięki życzliwości Stefano Caruso, Consiglio Fitosanitario Modena, Włochy; fot. B – Roxana Ciceoi, Research Center for Studies of Food and Agricultural Products Quality, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bukareszt, Rumunia; <https://gd.eppo.int>)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Halyomorpha halys jest pluskwiakiem różnoskrzydłym z rodziny tarczówkowatych (*Pentatomidae*). Gatunek ten pochodzi z Azji (Chiny, Japonia, Korea Północna i Południowa, Tajwan), skąd został zawleczony do Ameryki Północnej (Kanada, USA) oraz Europy, gdzie występuje w większości krajów. W Polsce gatunek ten został stwierdzony w kilkunastu stanowiskach, głównie na południu kraju. W poszczególnych stanowiskach znajdowano zazwyczaj pojedyncze osobniki szkodnika, często bez związku z roślinami żywicielskimi, np. w budynkach, itp.

Osobniki dorosłe tego owada mają długość 12-17 mm, a ich zabarwienie jest brązowo-zielone z metalicznymi, barwy miedzianej lub niebieskawymi plamami na głowie i przedpleczu. Po grzbietowej stronie ciała znajduje trójkątna tarczka dochodząca do połowy długości odwłoka, który otoczony jest przez beżowo paskowaną otoczkę. Czułki są pięciocłonowe, brązowe z jaśniejszymi paskami. Nimfy są początkowo żółto-czerwone, a z czasem stają się brązowe.

Gdy owady czują się zagrożone wytwarzają bardzo nieprzyjemną woń, która na długo może utrzymywać się w pomieszczeniach.

Rośliny żywicielskie

Polifag porażający ok. 100 gatunków roślin, w tym: drzewa owocowe, wliczając w to *Malus domestica* (jabłoń), *Morus* spp. (morwę), *Prunus armeniaca* (morelę), *P. avium* (czereśnię), *P. domestica* (śliwę), *P. persica* (brzoskwinie), *Pyrus communis* (gruszę), *Rubus ideaus* (malinę) i *Vitis vinifera* (winorośl), a ponadto drzewa i krzewy leśne i ozdobne, takie jak *Abelia* spp. (abelia), *Acer* spp. (klony), *Buddleia davidi* (budleja dawida), *Cryptomeria* spp. (kryptomeria), *Cupressus* spp. (cyprysy), *Hibiscus* spp. (ketmia), *Lonicera* spp. (wiciokrzew), *Pouloonia tomentosa* (pouloonia omszona), *Rosa rugosa* (róża pomarszczona), *Salix* spp. (wierzby) oraz rośliny zielne, w tym warzywa, takie jak *Capsicum annum* (papryka), *Phaseolus vulgaris* (fasola) i *Solanum lycopersicum* (pomidor) oraz rośliny rolnicze, np. *Zea mays* (kukurydza).

Objawy występowania i szkodliwość

Osobniki *H. halys* odżywiają się sokami roślin - nimfy żerują na liściach, łodygach i owocach roślin oraz kolbach kukurydzy, a osobniki dorosłe głównie na owocach. Na porażonych organach roślinnych pojawiają się niewielkie nekrotyczne plamki (średnicy ok. 3 mm) i bruzdy oraz brązowe przebarwienia. Silnie porażone owoce są zdeformowane i nie nadają się do sprzedaży. Na kolbach kukurydzy tworzą się nekrozy na ziarniakach, natomiast w przypadku soi i fasoli na nasionach wewnątrz strąków.

W Polsce jak dotąd nie obserwowano uszkodzeń roślin wywołanych przez *H. halys*. Od kilku lat PIORiN realizuje program lustracji upraw na obecność szkodnika. Jest to warunek niezbędny dla zapewnienia odpowiedniego stanu fitosanitarnego wysyłanego towaru (eksport polskich owoców) do krajów, w których owad jest objęty obowiązkiem zwalczania.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady mogą rozprzestrzeniać się lokalnie w uprawach, a ponadto są przenoszone wraz z przesyłkami roślin, świeżych owoców i warzyw oraz kolb kukurydzy.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Halyomorpha halys* nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w Unii).